

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

THE CORRELATIVE FACTORS AFFECTING LOAN REPAYMENT OF CUSTOMERS AT THE BANK
FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES, KHON KAEN BRANCH, KHON KAEN

ชนัญธิดา ชัยอำมาตย์¹, ภคนันท์ สุทธิประภา¹, วรดา สุรวรอกิจ¹, สุรเชษฐ์ คำพันธ์¹,
วิภาวี ฤกษ์อนุชิต² และ ภัทรพร วีระนาคินทร์²

Chananthida Chairmart¹, Pakanan Sutthiprapa¹, Worada Suraworakit¹, Surachet Khamphan¹,
Wipawee Grisanaputi² and Pattaraporn Weeranakin²

นักศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ วิชาเอกพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น¹

อาจารย์สาขาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น²

Student in Social Sciences, majoring in Social Development, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University¹

Lecturer in Social Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University²

Corresponding Author Email : chananthida.c@kkumail.com

Received June 30, 2025; Revised November 5, 2025; Accepted November 10, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จำนวน 357 คน ที่เป็นลูกค้าเงินกู้ในพื้นที่เป้าหมาย ประกอบไปด้วย 4 ตำบล ได้แก่ โนนท่อน สำราญ ศิลา และบ้านค้อ จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ไคสแควร์ (Chi-Square) โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเฉพาะลูกค้าเงินกู้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายซึ่งมีบทบาทเป็นผู้หารายได้หลักของครอบครัวแม้จะมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ก็ตาม และปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความสามารถในการชำระหนี้คือ การมีความรู้ทางการเงินพื้นฐาน ซึ่งจะนำไปสู่ทัศนคติทางการเงินที่ดี ที่มองว่าการชำระหนี้เป็นสิ่งจำเป็น ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางการเงินคือการรู้จักวางแผนการเงินของลูกค้าเงินกู้จนนำไปสู่ความสัมพันธ์ในการชำระหนี้ซึ่งงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนาด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ประกอบการ

จัดทำนโยบายในการแก้ปัญหาหนี้สินที่จำเพาะเจาะจงกับกลุ่มลูกค้าและมีการช่วยเหลือที่ยืดหยุ่นเพื่อรองรับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านธนาคาร เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: ลูกค้ายืมกู้; การชำระหนี้; ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

Abstract

The research aimed to Factors related to debt repayment of customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Khon Kaen Branch, Khon Kaen Province. This is quantitative research. The sample group consisted of 357 loan customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives, Khon Kaen Branch, who are customers in the target area, comprising 4 sub-districts: Nonton, Samran, Sila, and Ban Kho in Khon Kaen Province. The research instrument was an interview schedule. Data were analyzed using the SPSS program with statistics including Descriptive Statistics (Mean) and Inferential Statistics (Chi-Square).

The research results found that personal factors and factors related to financial literacy have a statistically significant relationship with debt repayment. Particularly, loan customers with the ability to repay are mostly male, who play the role of the family's primary earner, despite having an education level lower than primary school and a marital status of 'separated'. Furthermore, the key factor that promotes repayment ability is having basic financial literacy, which leads to a positive financial attitude that views debt repayment as essential. This results in financial behavior, namely, the loan customers' knowledge of financial planning, which in turn leads to the relationship with debt repayment.

This research indicates a guideline for developing the credit services of financial institutions to be more effective. It can be used to inform policymaking for solving debt problems specific to customer groups and to provide flexible assistance to accommodate the impacts of uncontrollable external factors, whether from the banking, economic, political, or environmental sectors.

Keywords: Loan customers; debt repayment; bank for agriculture and agricultural cooperatives

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันได้มีการพัฒนาเพื่อให้ประเทศนั้นเกิดความมั่นคงก้าวหน้าในระดับ ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ การค้าการลงทุนรวมไปถึงองค์การความร่วมมือในภูมิภาค จนนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสหประชาชาติ ปัจจุบันประเทศได้นำ

เป้าหมายเหล่านี้มาใช้ควบคู่กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ในการแก้ไขปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ในด้านการพัฒนาในภาคการค้าการลงทุนและเศรษฐกิจธนาคารแห่งประเทศไทยได้คาดการณ์แนวโน้มสินเชื่อภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนในไตรมาสที่ 3 ของปี 2567 ไว้ว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งสองภาค (Bank of Thailand, 2024) เมื่อความต้องการสินเชื่อเพิ่มขึ้น สถาบันการเงินจึงได้รับความสนใจยิ่งขึ้นเช่นเดียวกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีปล่อยสินเชื่อให้แก่เกษตรกรหรือกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นธนาคารของรัฐที่อยู่ภายใต้กระทรวงการคลัง มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกระจายเงินทุนแก่เกษตรกรไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องทั่วประเทศ ดำเนินการด้วยวิสัยทัศน์คือ “เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน” ด้วยการทำงานและบริการทางการเงินแก่ภาคเกษตรและชนบทไทย ยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชนและคนในชนบท ให้มีคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นในระดับชุมชน ชนบท ให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของคนในชนบทให้ดีขึ้น (Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, 2023) อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้นธนาคารก็เกิดความเสี่ยงและที่สำคัญธนาคารต้องแบกรับแนวโน้มหนี้สงสัยจะสูญที่เพิ่มสูง จากการได้รับผลกระทบจากการชำระหนี้ล่าช้าของลูกค้าเงินกู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธนาคารต้องสำรองเงินเพื่อทดแทนหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น จากแนวโน้มในช่วงปีพ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2567 ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะเห็นได้ชัดในปี 2566 และ 2567 จำนวนการสำรองหนี้ปี 2566 อยู่ที่ 37,251 ล้านบาท และในปี 2567 เพิ่มขึ้นมากที่สุด อยู่ที่ 43,453 ล้านบาทสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนเงินสำรองหนี้สงสัยจะสูญกว่า 6,203 ล้านบาท ภายในช่วงเวลาเพียงปีเดียวจะเห็นได้ว่าจำนวนเงินเพิ่มสูงขึ้นมากอย่างรวดเร็ว

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาขอนแก่นเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและขับเคลื่อนภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมาธนาคารกำลังเกิดปัญหากับแนวโน้มของหนี้สงสัยจะสูญที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อเสถียรภาพทางการเงินและศักยภาพของธนาคาร หากย้อนกลับไปศึกษารายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เก็บรวบรวมโดย ธ.ก.ส. สาขาขอนแก่น จะพบว่าแนวโน้มหนี้สงสัยจะสูญช่วงปีพ.ศ. 2563 ได้มีการสำรองหนี้สงสัยจะสูญเป็น -1,705,000 บาท ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าลูกค้าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความสามารถในการชำระคืนหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้เป็นอย่างดี แต่ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2564 ถึง ปีพ.ศ. 2566 ล่าสุดในปี พ.ศ. 2566 มีการสำรองหนี้กว่า 64,753,000 บาท ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงภาระทางการเงินที่ส่งผลให้ธนาคารสภาพคล่องลดลง จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงปัญหาของเกษตรกรที่เป็นหนี้จำนวนมาก กล่าวคือ ธ.ก.ส สาขาขอนแก่น ต้องแบกรับจากการชำระหนี้ที่ล่าช้าและความสามารถในการชำระหนี้ที่ลดลงของเกษตรกรผู้กู้เงินเกิดความเสี่ยงด้านหนี้เสียของลูกค้าสินเชื่อนอกจากนี้ในส่วนภาคของเกษตรกรก็

สะท้อนปัญหาทางเศรษฐกิจในพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่ โนนท่อน สำราญ ศิลา และบ้านค้อ เกษตรกรกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มลูกค้าสินเชื่อ หรือกลุ่มลูกหนี้ที่สำคัญของ ธ.ก.ส. สาขาขอนแก่น

ดังนั้นการเลือกศึกษาลูกค้าในพื้นที่นี้จะช่วยแสดงให้เห็นถึงสาเหตุและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ ธ.ก.ส. สาขาขอนแก่น ทั้งนี้จังหวัดขอนแก่นยังเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรที่ทำงานในภาคการเกษตรจำนวนมากปัญหาการชำระหนี้ของลูกค้า อาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยเศรษฐกิจ เช่น ราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่แน่นอนและภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร ส่งผลกระทบต่อผลผลิต รวมถึงภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามสำคัญที่ว่า อะไรคือปัจจัยที่สัมพันธ์กับลูกค้าเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น ที่บางรายสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ขณะที่บางรายกลับประสบปัญหาในการชำระหนี้ ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยประกอบไปด้วยลูกค้าที่มีทะเบียนบ้านในพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่ โนนท่อน สำราญ ศิลา และบ้านค้อ และวิจัยครั้งนี้มีการใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน แนวคิดการวิเคราะห์สินเชื่อ และแนวคิดมูลเหตุการชำระหนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน คือ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงิน รวมทั้งมีทักษะในการบริหารจัดการ เช่น การจัดงบประมาณการใช้เงินในหมวดหมู่ต่าง ๆ การลงทุน การกู้ยืม ภาษีและการบริหารจัดการเรื่องการเงินส่วนตัว การมีความรู้ทางด้านการเงินเบื้องต้นทำให้สามารถเตรียมการวางแผนเรื่องการเงินในการดำเนินชีวิตได้ราบรื่น ลดโอกาสในการมีปัญหาเรื่องการเงินในอนาคต (Maneeprom, 2021) อีกทั้งการวางแผนทางการเงินทางตรง โดยถ้ามีความรู้เกี่ยวกับการเงินในระดับที่สูง การวางแผนทางการเงินหรือการออมเงินนั้นก็จะมีทิศทางเชิงบวกเช่นเดียวกัน ดังนั้น อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ มูลค่าเงินตามเวลา รวมถึงความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การเงินต่าง ๆ จะมาช่วยในการประกอบการตัดสินใจในการวางแผนทางการเงิน (Kritlertkul, 2021)

2. แนวคิดการวิเคราะห์สินเชื่อ สินเชื่อ หรือการกู้เงินจากสถาบันการเงิน มีประโยชน์ในด้านการเสริมสภาพคล่องหรือมีเงินก้อนเพียงพอในการใช้จ่าย แต่ทั้งนี้ ต้องไม่ สันนิษฐานว่าการกู้เงินหมายถึงการก่อหนี้ ซึ่งผู้กู้จะต้องแบ่งสภาพคล่องของตนเองในอนาคตไปจ่ายชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยตามจำนวนและเวลาที่สถาบันการเงินกำหนด (Limthong and Nstiniyom, 2023) ความหมายของธนาคารคือการให้บริการยืมเงินไปใช้ก่อน ฝ่ายหนึ่งเรียกได้ว่าผู้ให้กู้ หรือผู้ให้สินเชื่อ (Creditor) และอีกฝ่ายหนึ่งเรียกได้ว่าผู้กู้ หรือผู้ขอสินเชื่อ (Debtor) เมื่อผู้ขอสินเชื่อ ได้รับบริการสินเชื่อแล้ว ผู้ขอสินเชื่อต้องจ่ายผลตอบแทน เรียกว่าดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียม ให้แก่ผู้ให้สินเชื่อในอัตราที่ได้ตกลงกันไว้ กรณีที่ชำระไม่ตรงตามเงื่อนไขสัญญา ต้องเสียค่าธรรมเนียมค่าปรับให้กับผู้ให้สินเชื่อ (Suwanphum, 2012) ซึ่งเกณฑ์สำคัญที่สถาบันการเงินใช้ คือ หลักการวิเคราะห์สินเชื่อด้วยหลักเกณฑ์ของ 6C's policy ใช้ในการกำหนดวงเงินสินเชื่อและหลักเกณฑ์ของ 5 P's policy ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อที่ไม่ใช่เงินและในการประเมินความเสี่ยงที่จะใช้ในการตัดสินใจที่จะให้หรือปฏิเสธคำขอสินเชื่อจากลูกค้าที่ประสงค์ที่จะกู้เงินกับธนาคาร (Pitthayawiwit, 1991 cited in Somtua, 2015)

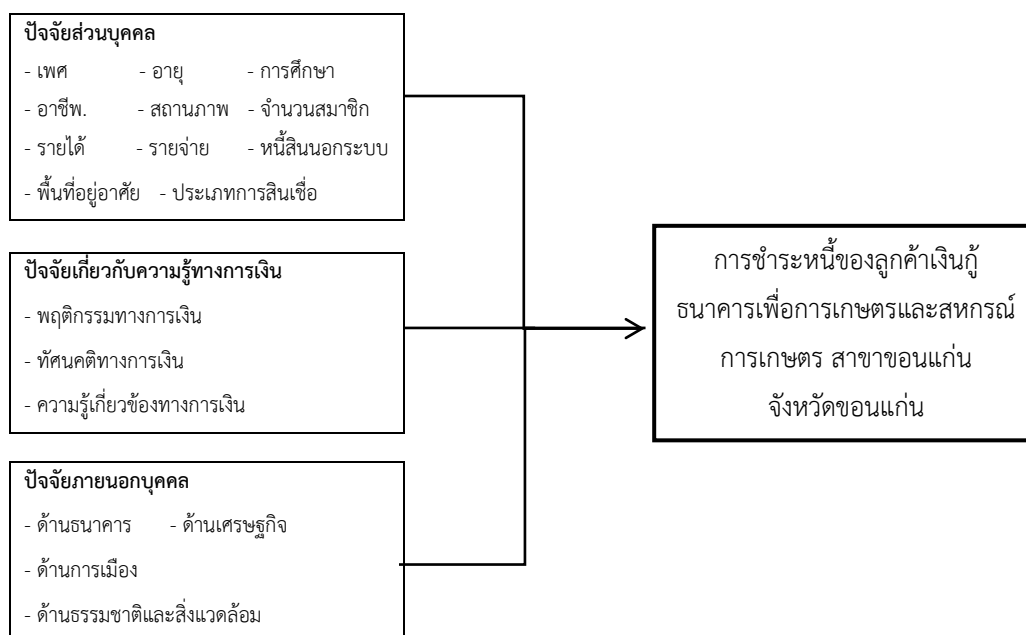
3. แนวคิดมูลเหตุการชำระหนี้ การค้างชำระหนี้ของลูกค้า เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ที่ผ่านมาจะมีขั้นตอนและกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้อย่างละเอียด แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงในการค้างชำระหนี้อื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบทำให้ลูกค้าไม่สามารถทำให้ลูกค้าชำระเงินกู้ได้ตามสัญญาโดยสาเหตุของการค้างชำระหนี้ซึ่งมูลเหตุของการชำระหนี้ได้แก่ มูลเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายนอก คือปัจจัยที่ลูกค้าไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยภายนอกมีการเปลี่ยนแปลง อาจส่งผลกระทบต่อการชำระหนี้ของลูกค้า ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ การเกิดภัยธรรมชาติ นโยบายรัฐบาล และมูลเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายใน คือปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวเจ้าหน้าที่หรือธนาคาร ประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การประเมินราคา หลักประกันที่สูงเกินไป ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคาร การอำนวยความสะดวกของธนาคารที่ไม่มีการกลั่นกรองที่ดี (Pathiyawawith, 1991 cited in Imsuk, 2018)

ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้ได้มีการนำแนวคิดทั้ง 3 แนวคิด ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน การวิเคราะห์สินเชื่อ และมูลเหตุการชำระหนี้มาเป็นแนวทาง รวมถึงงานวิจัยในครั้งนี้นี้ยังสอดคล้องกับงานของ Raungsakul, A et al (2022) ที่กล่าวว่าเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ ส่งผลต่อการชำระหนี้ ในขณะเดียว Piusan and Nakbanleng (2021) พบว่าหนี้ในระบบส่งผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ Klinkajon (2023) ที่ว่าพฤติกรรมทางการเงินมีผลต่อชำระหนี้ และยังสอดคล้องกับงานของ Somtua (2015) มองถึงปัจจัยด้านธนาคาร ส่วนงานของ Imsuk (2018) มองถึงภาวะเศรษฐกิจ แต่ในขณะเดียวกันงานของ Maboon and Suriya (2016) ที่

มองภาวะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อ การชำระหนี้ โดยผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์เพื่อเป็น ตัวแปร จึงสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่จะนำไปสู่การชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล พัฒนาจากแนวคิดวิเคราะห์สินเชื่อ ซึ่งจะพิจารณาลักษณะของผู้กู้ เช่น อายุ รายได้ อาชีพ และภาระหนี้ รวมถึงหนี้สินนอกระบบ (ซึ่งเป็นหลักหนึ่งในการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของแต่ละบุคคล ตามหลักเกณฑ์ 6C's policy) ต่อมาคือปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน สอดคล้องกับแนวคิดความรู้ทางการเงิน ที่ให้ความสำคัญกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางการเงิน และปัจจัยภายนอกบุคคล วิเคราะห์จากแนวคิดการวิเคราะห์สินเชื่อและมูลเหตุการชำระหนี้ ซึ่งรวมถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง ธนาการ และสิ่งแวดล้อม ในส่วนของตัวแปรตามคือการชำระหนี้ของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดมูลเหตุการชำระหนี้ที่ระบุว่าปัจจัยภายในและภายนอกมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการชำระหนี้

กรอบแนวคิด

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน แนวคิดการวิเคราะห์สินเชื่อ และแนวคิดมูลเหตุการชำระหนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีพื้นที่วิจัยจากเกณฑ์การคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ ลูกค้าเงินกู้ที่อยู่อาศัย 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลโนนท่อน ตำบลสำราญ ตำบลศิลา ตำบลบ้านค้อ ซึ่งมีประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ลูกค้าเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 3,250 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคาดเคลื่อนร้อยละ 5 เพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรเมื่อแทนสูตรทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น จำนวน 357 คน แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ข้างต้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : SD)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น รวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2567 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานในการหาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่าง ๆ ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้ตารางไขว้ (Cross-Tabulation) ด้วยสถิติแบบไคส์แควร์ (Chi-square) จากนั้นจะใช้ค่า Contingency Coefficient (CC.) เป็นตัวชี้วัดระดับความสัมพันธ์

แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น 30 คน ก่อนโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

ผลการวิจัย

คุณลักษณะของลูกค้าเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่ใช้ในการศึกษานี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.4 ช่วงอายุตั้งแต่ 50-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.5

จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.3 ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 70.3 สถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 77.9 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-4 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 รายได้อยู่ในช่วง 600-33,734 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.5 แต่ทว่ารายจ่ายเฉลี่ยของลูกค้ำก็อยู่ในช่วง 600-50,400 บาท นอกจากนี้ลูกค้ำเงินกู้ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้ในระบบ คิดเป็นร้อยละ 70.6 และมีพื้นที่อยู่อาศัยในตำบลบ้านค้อ จังหวัดขอนแก่นและกู้เงินประเภทสินเชื่อการเกษตร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1. ปัจจัยส่วนบุคคลโดยรวมมีการชำระหนี้ได้ปานกลาง ค่าความสัมพันธ์ที่มีนัยทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) โดยอยู่ในกลุ่มเพศชาย ช่วงอายุ 34-49 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ประกอบอาชีพในการเกษตร มีสถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน มีรายได้อยู่ในช่วง 66,870-100,000 บาท มีรายจ่ายอยู่ในช่วง 100,202-150,000 บาท มีหนี้ในระบบ พื้นที่อยู่อาศัยในตำบลบ้านค้อ และกู้เงินประเภทสินเชื่อการเกษตร มีการชำระหนี้ไม่ได้โดยส่วนใหญ่เพศหญิง จบการศึกษาระดับปวช. ว่างาน มีสถานภาพแยกกันอยู่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 9-11 คน และกู้เงินประเภทสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. ปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินโดยรวมมีการชำระหนี้ได้ ค่าความสัมพันธ์ที่มีนัยทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) โดยมีพฤติกรรมทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้องทางการเงินทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการชำระหนี้ พบว่า พฤติกรรมทางการเงิน ($r = 0.325$) ทักษะคิดทางการเงิน ($r = 0.261$) ความรู้ที่เกี่ยวข้องทางการเงิน ($r = 0.286$) มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

3. ปัจจัยภายนอกบุคคล ด้านธนาคารโดยรวมมีการชำระหนี้ได้อยู่ในระดับปานกลางค่าความสัมพันธ์ที่มีนัยทางสถิติ($p\text{-value} < 0.05$) ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการชำระหนี้ปานกลางอยู่ในระดับปานกลาง และการชำระหนี้ไม่ได้อยู่ในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก และด้านการเมืองอยู่ในระดับน้อย จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ ด้านธนาคาร ($r = 0.172$) ด้านเศรษฐกิจ ($r = 0.476$) ด้านการเมือง ($r = 0.274$) ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($r = 0.178$) มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

ตัวแปรอิสระ	χ^2	df	Sig	CC.
ปัจจัยส่วนบุคคล				
เพศ	41.074	2	0.001	0.321
อายุ	39.406	4	0.001	0.315
ระดับการศึกษา	99.649	12	0.001	0.467
อาชีพ	70.620	4	0.001	0.406
สถานภาพ	43.201	8	0.001	0.329
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	5.541	4	0.236	0.124
รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย	5.152	4	0.272	0.119
รายจ่ายต่อเดือนเฉลี่ย	4.931	2	0.085	0.117
หนี้ในระบบ	58.605	2	0.001	0.376
พื้นที่อยู่อาศัย	39.487	6	0.001	0.316
ประเภทสินเชื่อ	55.472	4	0.001	0.367
ปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน				
พฤติกรรมทางการเงิน	42.182	4	0.000	0.325
ทัศนคติทางการเงิน	26.082	4	0.000	0.261
ความรู้ที่เกี่ยวข้องทางการเงิน	31.722	4	0.000	0.286
ปัจจัยภายนอก				
ด้านธนาคาร	10.940	4	0.004	0.172
ด้านเศรษฐกิจ	10.491	4	0.000	0.476
ด้านการเมือง	28.905	4	0.000	0.274
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	11.696	4	0.020	0.178

อภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาจะเห็นว่าเพศชายส่วนใหญ่ของลูกค้าเงินกู้มักจะมีโอกาสเข้าถึงแหล่งรายได้สูงกว่าเพศหญิงและมีบทบาทความรับผิดชอบทางการเงินซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักของครอบครัว ในขณะที่เพศหญิงมักจะมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลบ้านและครอบครัวมากกว่า ทำให้เพศชายมีความสามารถในการชำระหนี้ได้มากกว่าเพศหญิง และมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าประถม นอกจากนี้ยังมีสถานภาพสมรส แยกกันอยู่ ข้อค้นพบนี้มีความสอดคล้องกับ Piusan and Nakbanleng (2021) ที่พบการศึกษา หนี้สินรวม มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร โดยหนี้สินนอกระบบมักมีอัตราดอกเบี้ยสูงและมีข้อกำหนดที่เข้มงวดทำให้ผู้กู้ต้องให้ความสำคัญกับการชำระหนี้มากขึ้น ในขณะที่หนี้ในระบบมีอัตราดอกเบี้ยต่ำและไม่เร่งด่วนในการเงินและสามารถชำระหนี้ได้ดี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ลดลงจะพบกับความยากลำบากในการชำระหนี้

2. ปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน จากการศึกษาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ความรู้ทางการเงิน ได้ดังนี้

1) พฤติกรรมทางการเงิน มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน กล่าวคือหากลูกค้าเงินกู้มีการวางแผนทางการเงินและจัดสรรเงินเป็นสัดส่วน มีความเข้มงวดด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายทั้งยังมีเป้าหมายทางการเงินคือพฤติกรรมก็สามารถชำระได้ตรง เป็นเหมือนการชี้วัดว่าพฤติกรรมการใช้เงินมีความละเอียดรอบคอบด้านการใช้หนี้ ชำระหนี้ตามกำหนดการ นอกจากนี้การที่มีพฤติกรรมการเงินสูงขึ้นส่งผลให้ลูกค้าเงินกู้มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ในระดับที่สูงขึ้นตามไปด้วย ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Klinkajon (2023) ที่พบว่าพฤติกรรมการเงินมีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยสิทธิประโยชน์เฉพาะกิจ โดยอธิบายว่าพฤติกรรมการเงินช่วยลดโอกาสในการผิดชำระหนี้ หากเกษตรกรมีพฤติกรรมในการบริหารเงิน การกู้ยืมเงิน การออม และการวางแผนรายรับรายจ่ายให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จะมีโอกาสผิดนัดชำระน้อยกว่าเกษตรกรที่ไม่มีพฤติกรรมในการบริการทางการเงิน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Nuchpum (2014) ที่พบว่า ระดับความเข้าใจทักษะทางการเงินมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้เต็มจำนวน ซึ่งแสดงว่าหากมีความเข้าใจทางการเงินสูงขึ้นก็จะมีโอกาสจะมีพฤติกรรมการชำระหนี้ครบเครดิตเต็มจำนวน

2) ทักษะทางการเงิน พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน กล่าวคือ หากมีทัศนคติเชิงบวกที่มองว่าการชำระหนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ ยิ่งการสร้าง ความมั่นคงทางการเงินในชีวิต หรือเชื่อว่าตนเองสามารถที่จะชำระหนี้ได้สำเร็จ เป็นเหมือนตัวชี้วัดที่ว่าหนี้เป็นสิ่งที่ต้องรับผิดชอบที่สามารถจัดการได้ และมีความตั้งใจที่จะชำระหนี้ให้ตรงเวลา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบและความมั่นใจในตัวเองว่าจะสามารถชำระหนี้ได้ มีความสอดคล้องกับ Karin (2022) พบว่าผลกระทบ

ของทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน และด้านพฤติกรรมทางการเงิน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหนี้สินครัวเรือนเกษตรกร เนื่องมาจากเกษตรกรมีทัศนคติการใช้จ่ายเงินในปัจจุบันอย่างเต็มที่มากกว่าการเก็บออม

3) ความรู้ทางการเงิน พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน กล่าวคือลูกค้ามีความรู้ที่เกี่ยวข้องทางการเงินเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางการเงิน มูลค่าของเงินสด การรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการหนี้สินของตนเอง จนเกิดความเข้าใจในด้านการกู้ยืมเงินพื้นฐานส่งผลให้ลูกค้าเงินกู้สามารถวางแผนการชำระหนี้ได้ดีขึ้นและมีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเงินที่มีอยู่เพื่อการชำระหนี้ตามกำหนด ข้อค้นพบนี้มีความแตกต่างกับ Kwanmuang (2021) พบว่า ผลกระทบด้านความรู้ทางการเงิน เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อภาวะหนี้สินครัวเรือนเนื่องจากการขาดความรู้ทางการเงินอาจเป็นหนึ่งในสาเหตุการเกิดหนี้ครัวเรือนในภาพรวมของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยครัวเรือนจากหลากหลายอาชีพ โดยแต่ละครัวเรือนย่อมที่จะมีรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยส่วนบุคคล และการเข้าถึงความรู้ทางการเงินไม่เท่ากัน ทำให้ความรู้ทางการเงินไม่สามารถอาจอธิบายสภาวะหนี้สินในครัวเรือนทุกประเภทได้ นอกจากนี้ยังแตกต่างกับ Karin (2022) ผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะทางการเงิน ด้านความรู้ทางการเงิน เป็นปัจจัยที่ ถูกขจัดออกจากสมการเนื่องจากไม่ ได้ทำให้ค่าความผันแปรมีอิทธิพลต่อ ภาวะหนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และ Klinkajon (2023) ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรด้าน ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน ไม่มีผลต่อการผิदनชำระหนี้

3. ปัจจัยภายนอกบุคคล จากผลการศึกษาข้างต้นกล่าวได้ดังนี้

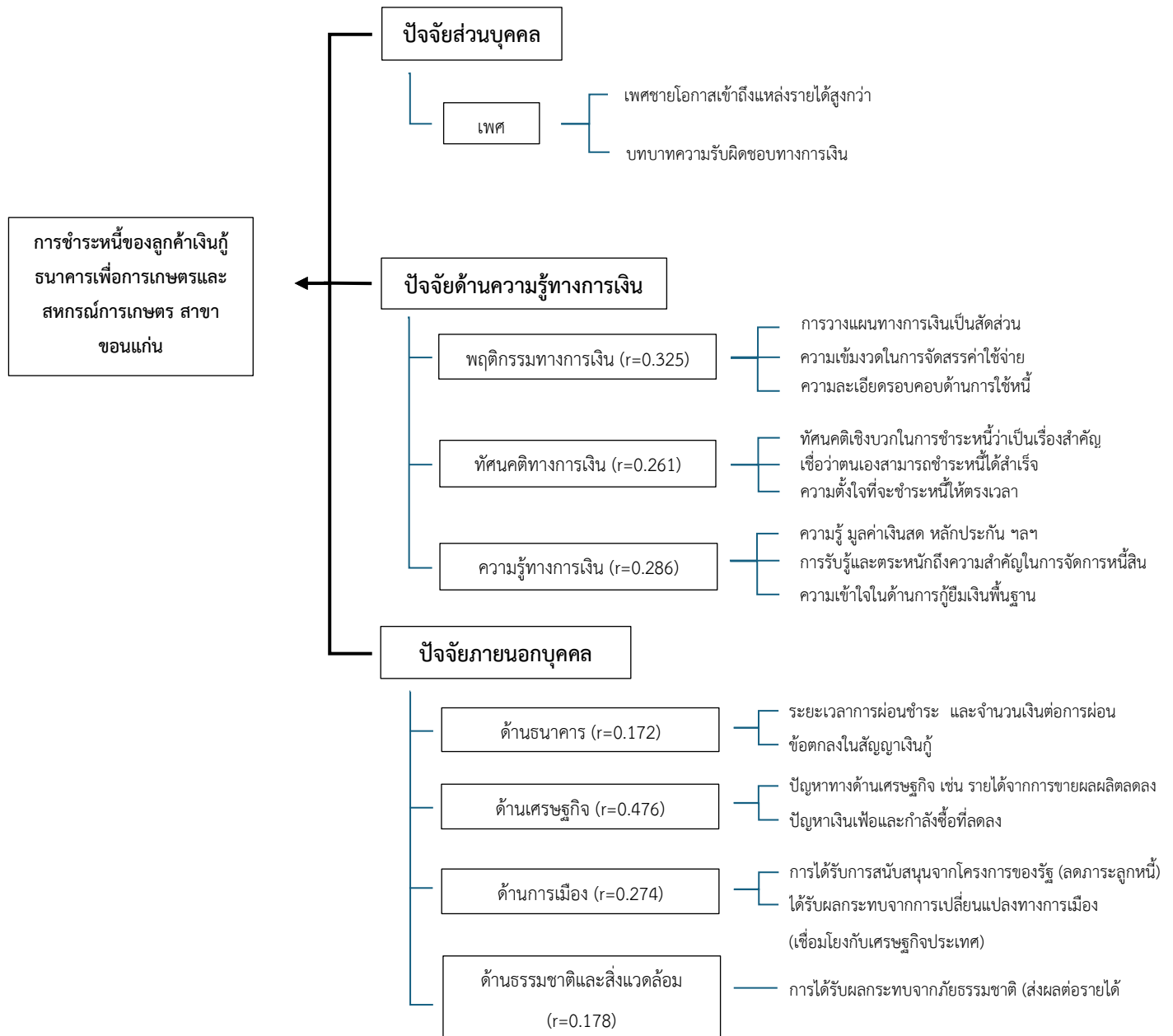
1) ด้านธนาคาร มีความสอดคล้องกับแนวคิดวิเคราะห์สินเชื่อ กล่าวคือ ประเภทของหลักประกัน ระยะเวลาการผ่อนชำระ และจำนวนเงินต่อการผ่อนชำระทางด้านธนาคารมีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้า เนื่องจากลูกค้ามีความตระหนักถึงข้อตกลงในสัญญาในเรื่องของหลักประกัน ระยะเวลาการผ่อนและ จำนวนเงินแต่ละรอบ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Somtua (2015) ที่พบว่าปัจจัยด้านธนาคารมีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระของธนาคารออมสิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rattanaphan and Wiriyaakitjar (2024) พบว่าอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ที่เพิ่มขึ้น ระยะเวลาการชำระหนี้ไม่เหมาะสมกับตัวของลูกค้าเงินกู้ จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

2) ด้านเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกับแนวคิดวิเคราะห์สินเชื่อ กล่าวคือเมื่อเศรษฐกิจมีปัญหา เช่น รายได้จากการขายผลผลิตลดลงหรือถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง รวมถึงปัญหาเงินเฟ้อและกำลังซื้อที่ลดลง ทำให้ลูกค้ามีความสามารถในการชำระหนี้ลดลง อย่างไรก็ตาม ลูกค้าที่มองว่าเศรษฐกิจยังคงปกติและคล่องตัว จะมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ดีขึ้นตามสภาพการเงินที่มีเสถียรภาพมากกว่า ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดมูลเหตุการชำระหนี้และงานวิจัยของ Imsuk (2018) พบว่า ภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซาส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางธุรกิจและการจ้างงานที่น้อยลง รายได้ของบุคคลก็ลดลงตาม ก็จะส่งผลให้เกิดการค้างชำระหนี้ได้

3) ด้านการเมือง มีความสอดคล้องกับแนวคิดวิเคราะห์สินเชื่อ กล่าวคืออาจมาจากการที่ลูกค้าบางส่วนได้รับการสนับสนุนจากโครงการของรัฐ เช่น โครงการพักชำระหนี้หรือมาตรการช่วยเหลือต่างๆ ซึ่งช่วยลดภาระและทำให้สามารถชำระหนี้ได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกัน ลูกค้าที่ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น นโยบายของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ อาจทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุการค้างชำระหนี้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Pantanom and Ramanust (2021) ที่พบว่าปัญหาด้านนโยบายที่ทำงานประจำ

4) ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสอดคล้องกับแนวคิดวิเคราะห์สินเชื่อ พบว่าเนื่องจากลูกค้าเงินกู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติเป็นเกษตรกรและเป็นลูกค้าที่ทำงานประจำ ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้งหรือน้ำท่วม แม้จะเป็นความเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อม แต่ทางธนาคารก็มีมาตรการในการช่วยเหลือและการรับมือกับปัญหาที่ควบคุมไม่ได้ ทำให้ลูกค้าเกิดความลังเลหรือไม่แน่ใจในการชำระหนี้เพราะในบางครั้งการเกิดภัยธรรมชาติก็ไม่ได้ส่งผลกระทบกับรายได้โดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดมูลเหตุการค้างชำระหนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maboon and Suriya (2016) พบว่าภาวะสิ่งแวดล้อมหรือภัยธรรมชาติ ภาวะความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินในการทำการเกษตร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปองค์ความรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่าลูกค้ำเงินกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น ส่วนใหญ่ไม่แน่ใจเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 50.7 และลูกค้ำส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินและปัจจัยภายนอกบุคคลที่มีความสัมพันธ์กระทบต่อการชำระหนี้ ในระดับปานกลาง ถึง มาก

โดยเฉพาะปัจจัยเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเกิดความล้มเหลวในการชำระหนี้มากที่สุด ดังนั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาขอนแก่น แม้จะมีการมาตรการที่คอยช่วยเหลือลูกค้าที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น โครงการสินเชื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร รองรับสถานการณ์ภัยแล้ง ปี 2566 เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ธนาคารยังคงต้องเร่งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ให้ลูกค้าเงินกู้ของธนาคารสามารถวางใจ ก่อให้เกิดความร่วมมือในการชำระหนี้ของลูกค้าและการขายสินเชื่อของธนาคาร ลูกค้าจะสามารถชำระหนี้ได้ดีขึ้นและธนาคารจะลดอัตราการสำรองหนี้สงสัยจะสูญลง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาเฉพาะในพื้นที่ การวิจัยครั้งถัดไปจึงควรขยายพื้นที่การศึกษาไปยังพื้นที่หรือบริบทอื่น ๆ ที่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างหรือข้อค้นพบใหม่ ๆ และการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึก โดยศึกษาจากพฤติกรรมและความคิดของลูกค้าเกี่ยวกับการชำระหนี้ เช่น ความกดดันทางการเงิน แรงจูงใจในการชำระหนี้หรือความเชื่อมั่นต่อธนาคาร ที่อาจจะมีผลต่อการตัดสินใจชำระหนี้ของลูกค้าเงินกู้

เอกสารอ้างอิง

- Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. (2023). *Sustainability Development Report, Fiscal Year 2023*. Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. [https://www.baac.or.th/file-upload/017756-Sustainability Performance Report FY 2023.pdf](https://www.baac.or.th/file-upload/017756-Sustainability%20Performance%20Report%20FY%202023.pdf). (in Thai)
- Bank of Thailand. (2024). *Credit Conditions Survey Report: Quarter 2, 2024*. Bank of Thailand. [https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/thai-economy/econ publication/credit conditions-report/LoanSurvey-TH-2567-Q2.pdf](https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/thai-economy/econ_publication/credit_conditions-report/LoanSurvey-TH-2567-Q2.pdf). (in Thai)
- Imsuk, S. (2018). *Factors affecting to the credit default for the loan of the Land Bank Administration Institute (Public Organization)* [Master's Thesis, Thammasat University]. (in Thai)
- Karin, K. (2022). Factors Influencing Household Debt Burden During the COVID-19 Situation of Farmers in Sakaepkong Sub-district, Buriram Province. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 5(2), 458-472. (in Thai)

- Klinkajon, K. (2023). *factors affecting loan default: the case of bank for agriculture and agriculture cooperative, mae wong branch, mae wong district, nakhon sawan province* [Master's Thesis, Naresuan University] (in Thai)
- Kritlertkul, C. (2021). *financial knowledge, financial motivation and financial attitude affecting to financial behavior and saving pattern and investment pattern in the situation covid-19 crisis case study: exclusive customers of bank B plc., district nakhonpathom1* [Master's Thesis, Silpakorn University]. (in Thai)
- Kwanmuang, R. (2021). The Effect of Financial Literacy on Thai Government Teachers and Education Personnel towards Debt Problems in Bangkok. *Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University*, 16(1), 9-10. (in Thai)
- Limthong, S., & Natiniyom, P. (2023). Attitudes of Ministry of Defence Officials on the Investment Level and Type of Investment on the Government Pension Fund. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(5), 10.
- Maboon, P & Suriya, P. (2016). Factors affecting non-debt repayment of members of Phuwiang Agricultural Cooperative, Khon Kaen province. *Khon Kaen Agriculture Journal*, 44(4), 606-614. (in Thai)
- Maneeprom, K. (2021). *How financial literacy affects retirement financial planning by military officials working in the directorate of personnel* [Independent Study, Master's Degree, Thammasat University]. (in Thai)
- Nuchpum, W. (2014). *Factors Affecting Commercial Bank Credit Card Payment in Bangkok*. [Master's Thesis, Dhurakij Pundit University]. (in Thai)
- Pantanom, C & Ramanust, S. (2021). Factors Affecting the Default Payment: A Case Study of Supreme Samsen Co., Ltd. *western university research journal of humanities and social science*, 7(3), 1-12. (in Thai)
- Piusan, K., & Nakbanleng, P. (2021). Factor affecting the solvency of farmer in Chondaen Phetchabun. In Nakhon Ratchasima College. *Towards a New Normal Life with Health and*

- Service Research*. The 18th National Academic Conference, Nakhon Ratchasima College. (pp. 521–522). (n.p.). (n.d.). (in Thai)
- Raungsakul, A., Puripunpinyoo, A., & Rodsomboon, S. (2022). Factors Affecting Debt Repayment Ability of Borrower Members of Phayuha Khiri Agricultural Cooperative Limited Nakhon Sawan Province. *Journal of Social Science for Local Rajabhat Mahasarakham University*, 7(2), 20-29. (in Thai)
- Rattanaphan, S and Wiriyahtjar, R. (2024). A Study Practice for Decrease of Non-Performing Loan (NPLs) of Government Housing Bank, Debt Managent at the Chonburi Area. *Academic and Research Journal, North-Eastern University*, 14(1), 148-161. (in Thai)
- Somtua, W. (2015). Factors Affecting the Outstanding Debt on Government Policy Loan of The Government Saving Bank, Chana Branch, Songkhla Province [Master's Thesis, Prince of Songkla University]. (in Thai)
- Suwanphum, P. (2012). *Factors Affecting Customer Decision on the Usage of Loan Service of Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand (SME BANK)* [Master's thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi]. (in Thai)